

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu št. 13.633.

Dva bloka.

Po dolgem obotavljanju se je na vse zadnje demokratiški klub vendarle povzpел do odločitve in se izrekel z večino 14 glasov za Davidovičevu stališče. S tem je konec onega nesrečnega kunktatorstva, ki so ga demokrati več ko pol leta razvijali na škodo celote in rednega parlamentarnega delovanja. In to je prvi dobiček glasovanja v demokratiškem klubu.

Še večji dobiček pa je v tem, da je sedaj podana vsaj možnost, da pridemo tudi v Jugoslaviji če že ne do dvostranskega sistema, pa vsaj do sistema dveh blokov. Grupacija obeh blokov se sicer ne bo izvršila toliko po načelnih razlikah, kakor pa vsled boja za oblast. Toda že samo dejstvo, da sta tu dva bloka, mora slej ali prej primesti tudi programatično razčiščenje nad strankami.

Tega se zaveda zlasti opozicija in zato skuša na vsak način sebe predstaviti kot edino pravo zastopnico demokracije, naprednosti in vseh ostalih lepih pojmov. Koliko je vse to zagotavljanje tudi utemeljeno, je seveda drugo vprašanje, ker do danes še nismo nikjer zasledili dokaza o demokratizmu g. Pribičevića in tovarišev. Nasprotnih dokazov pa več ko dovolj!

Pa tudi v drugih ozirih smo še silno daleč od programatičnega razčiščenja. Zgodovina zadnjih deset let pozna g. Pribičevića le kot centralista in Jugoslovena, Radića kot proticentralista in samohorvata, Davidoviča kot tipičnega zastopnika meščanstva, Jovanovića pa kot ekstremnega zemljoradnika. Vsak od teh štirih tvorcev novega bloka pa zastopa obenem čisto svojo pokrajino. Pribičević hrvatske Srbe, Radić Hrvatsko, Davidovič Srbijance in Jovanovič najbolj zastopljene srbske kmete. Absolutno nemogoče je zato reči, če bo iz te nove grupacije tudi nastala kristalizacija pojmov in če pride tudi do enotne linije. Sedaj, ko veže vse štiri parlamentarne šefe samo skupen odpor proti radikalom, je seveda enotna linija lahko dosegljiva, druga pa je stvar, ko naj enotno linijo pokaže tudi delovna vlada. Tedaj pa morajo posebnosti vsake hvalisane stranke priti na dan in šele tedaj se bo pokazalo, če so zastopniki levega bloka sposobni za graditveni kompromis.

Zato smo z vso pravico grajali načelno nejasnost seljačke demokracije in vse drugače bi bila jasna danes situacija, če bi javnost vedela na kakšnih načelnih slovi novi blok. Par lepih besed o aktualnih nadlogah vendarle ne zadostuje, ker na vse zadnje ni v vsej državi niti enega volivca, ki ne bi znal povedati cela poglavja o napakah naše uprave. Za presojo pravilnosti nazorov pa ne odločuje negativna kritika, temveč edinole pozitiven program. Tega pa do danes še ni podal v Jugoslaviji nihče.

Glasovanje v demokratiškem klubu pa ima še eno dobro stran. Vsa naša notranja politika je bolehala vsled tradicionalnega nasprotja med demokrati ter radikali. Kakor smo se šli in se še gremo — v znaku naprednosti! — Slovenci liberalce in klerikalce, tako so se šli v Beogradu demokrati in radikale. Ne zaradi kakih načelnih razlik, saj so demokrati in radikali skupno izglasovali vse naše najvažnejše zakone, temveč le vsled boja za oblast.

Zaradi tega boja je nastal tudi novi blok, ali razlika je v tem, da bo sedaj apel na volivce malo širši in da ne bo boj med demokrati in radikali le srbijska zadeva. Naša politika se bo vendarle morala pričeti gibati na temelju enakopravnosti vseh državljanov.

Demokratiški ministri demisionirali

Beograd, 3. febr. Včeraj dopoldne je Velja Vukičević ob 10. prišel v svoj kabinet. Tam so ga posetili ministri Čeda Radonić in Vlajko Kocić, kesneje pa še dr. Mehmed Spaho, ki je pa ostal le kratak čas pri njem.

Ob istem času so se pri dr. Voji Marinkoviću zbrali demokratiški ministri in oni demokratiški poslanci, ki so glasovali proti Davidovičevi resoluciji. Posvetovali so se do 12. in potem sklepali o ostavki demokratiških ministrov.

Po tej konferenci so poslanci izjavljali novinarjem, da je bila na konferenci prečitana motivacija ostavke, ki jo je sestavil dr. Marinković. Ostavka bo sedajle izročena predsedniku vlade.

Pod vplivom radikalov, ki podpirajo današnjo vlado, so demokrati vladne struje izjavljali, da stojimo pred možnostjo volilne vlade ali pa pred razkolom demokratiške stranke.

Po demokratiški konferenci je dr. Voja Marinković odšel k predsedniku vlade. Velja Vukičević ga je takoj sprejel. Voja Marinković mu je izročil pismeno ostavko demokratiških ministrov. — Marinković za tem ni hotel dati novinarjem nobene izjave.

VUKIČEVIĆ NE DA NOBENE IZJAVE.

Beograd, 3. febr. Kakor so v kabinetu dr. Voje Marinkovića živahno razpravljali, tako je bilo prav živo tudi v kabinetu Velje Vukičevića. Predsednika vlade so posetili skoro vsi radikalni ministri, pa tudi mnogo poslancev. Vukičević je včeraj dopoldne posetil tudi dr. Ninko Perić, ki se je prišel informirati o političnem položaju. Predsednik vlade je ob 11. šel na dvor, kjer je ostal do 11.45.

Na vprašanje novinarjev, ali bo podal ostavko, je Vukičević odgovoril: »Pa zakaj? Čakam, da bom videl, kaj bodo napravili oni. Bomo že videli.«

Za tem je odšel Vukičević zopet v svoj kabinet in je še naprej sprejemal politične osebe. Ob 13.30 je odšel iz svojega

Vladna kriza šele po sprejemu davčnega zakona

Beograd, 3. febr. Po zanesljivih informacijah se je Velja Vukičević baje odločil, da stoji vlada danes — četudi okrnjena — pred parlament in tam omogoči izglasovanje davčnega zakona. To se spravlja v zvezo z zahtevo Ljube Davidovića, ki je na seji demokratiškega kluba že po glasovanju o resoluciji prosil vse poslance neglede na to, kako so glasovali, naj v parlamentu vsi glasujejo za novi davčni zakon. Do otvoritve vladne krize bi torej prišlo šele danes popoldne ali jutri — tako saj je izgledala situacija sinoči.

OSTAVKA DEMOKRATSKIH MINISTROV ŠE NI SPREJETA.

Beograd, 3. febr. Sinoči ob 5.30 je šel na dvor. dr. Voja Marinković. Ko je ob 7. odhajal z dvora, je na vprašanje no-

Nj pa rešeno, da tudi vladni blok ne bi mogel pričeti z izvajanjem te politike. Dr. Korošec in dr. Spaho sta na vse zadnje drugače dokazala, da sta za enakopravnost ko Pribičević in Radić. In Jovanovičevu krilo v radikalni stranki ni nič manj odločno zastopalo bratski sporazum od Davidovića.

Dva bloka sta tu, dve skupini se borita za oblast, če sta pa tu tudi dve politiki, se bo šele videlo in tedaj bo šele mogoče odgovoriti na vprašanje, kateri blok ima boljše politiko. Samo bojimo se, da bo mogoč odgovor na to vprašanje šele pozno — zelo pozno.

kabineta in je na vprašanja novinarjev odgovoril: »Dobil sem ostavko demokratiških ministrov!« — »Ali bo vsa vlada podala ostavko?« so ga nato vprašali novinarji, na kar je odvrnil: »Rekel sem vam že, da sem od demokratiških ministrov dobil ostavko. Sedaj grem pa domov.«

Beograd, 3. febr. Velja Vukičević je bil včeraj od 4.40 pa do 5.20 na dvoru. Ko se je vrnil od avdiencie, je rekel novinarjem: »Zapustite me, prosim vas. Ničesar vam ne morem povedati, dokler ne izidejo uradne novine.« Nato je odšel v svoj kabinet.

Tudi dr. Marinković je bil popoldne v svojem kabinetu.

Beograd, 3. febr. Včeraj popoldne je dr. Korošec vnovič posetil Vukičevića, toda o svojem posetu ni hotel dati novinarjem nobenega pojasnila.

MOTIVACIJA OSTAVKE.

Beograd, 3. febr. Ko so dr. Marinkovića prosili, naj pove, kakšna je motivacija ostavke, je izjavil, da ne more dati nobene motivacije, dokler ostavka ne bo sprejeta. — Kakor se doznava, je motivacija prav kratka. V njej je rečeno, da so bili demokratje v sedanji vladi tako v volilni kot v delovni — po zaupanju svojnega kluba. Program današnje vlade je odobril narod tudi pri volitvah in demokratiški poslanski klub. Ker pa demokratiški poslanski klub sedaj drugače gleda na položaj in ker večina kluba misli, da ta vladni program, ki ga je narod odobril, ni izvršen, dajejo demokratiški ministri svoje položaje na razpolago in podajajo ostavko.

SEJA SELJAČKE DEMOKRACIJE.

V narodni skupščini se je včeraj vršila skupna seja kmečko demokratiške koalicije, na kateri sta Stefan Radić in Svetozar Pribičević poročala o ustanovitvi izvršilnega odbora združene demokracije kakor tudi o trenutnem političnem položaju.

vinarjev, kaj je novega, dejal: Jaz sem slab vir za informacije. Na vprašanje, ali je že sprejeta ostavka demokratiških ministrov, je odgovoril: »Kolikor jaz vem, še ni.«

Beograd, 3. febr. Demokratiški ministri so se zbrali včeraj popoldne pri dr. Marinkoviću. Dr. Marinković pa jih je zapustil in odšel vnovič k Vukičeviću. — Okrog 7. zvečer je k Vukičeviću prišel tudi dr. Spaho in z njim krajši čas konferiral. — Na to so tako demokratiški ministri kakor tudi radikalni ministri, ki so bili zbrani pri Vukičeviću, nadaljevali svoja posvetovanja, četrt čez 8 na večer pa so se vsi razšli.

KONFERENCE.

Beograd, 3. febr. Velja Vukičević je včeraj popoldne po svojem povratku z dvora sprejel več ministrov in radikalnih poslancev, ki so se prišli informirati o situaciji. Ob 6. je prišel k Vukičeviću tudi dr. Korošec in se z njim dalje časa posvetoval.

ACA STANOJEVIĆ V BEOGRADU.

Beograd, 3. febr. V Beograd je včeraj dopotoval Aca Stanojević, ki se je včeraj popoldne sestal z Markom Trifkovićem. Na tem sestanku je bilo navzočih tudi več pasičevcev. Kakor se doznava, se bo v teku današnjega dne vršil sestanek med Aco Stanojevićem in Veljo Vukičevićem.

Dr. Spaho ne odstopi.

Beograd, 2. febr. Ob 5.30 se je začela seja muslimanskega poslanskega kluba. Na seji je dr. Spaho poročal o političnem položaju. Takoj ob začetku se je prečital pismo, ki ga je prejel od dr. Voje Marinkovića in ki se glasi: »Dragi Spaho! Danes ob eni popoldne sem ministru skemu predsedniku izročil ostavko, ki smo jo podali dr. Kosta Kumanudi, dr. Ilija Sumenković, dr. Aleksander Miović, dr. Grga Angjelinović in jaz. Ker smo stopili v vlado skupaj kot zastopniki »Demokratiške zajednice«, smatram za dolžnost lojalnosti napram Vam, da se po tej poti opravičim, da smo bili primorani storiti ta korak brez dogovora z Vami in da smo Vas tako postavili pred dovršeno dejstvo. Pričakujem, da se boste strinjali stem, da nismo mogli drugače postopati, ko je bilo vprašanje obstanka dosedanje kombinacije postavljeno in rešeno kar samo v demokratiškem klubu.

Pooblaščen sem hkrati od svojih tovarišev, da Vam v njihovem imenu izrazim zahvalo za skupno delo. Zagotavljam Vas naših nespremenjenih kolegijskih občutkov ter uporabljam tudi to priliko, da Vam zagotovim svoje visoko spoštovanje in iskreno prijateljstvo. — Dr. Voja Marinković.«

Na podlagi tega pisma je dr. Spaho takoj v začetku seje staval klubu svoj ministriški položaj na razpolago. Toda klub je soglasno izrekel dr. Spahu zaupanje in ga pooblastil, da glede svojega ministriškega mandata ukrene, kar smatra za najboljšje.

Beograd, 3. febr. Takoj po početku seje muslimanskega kluba je bil dr. Belmen pri dr. Voji Marinkoviću in ga je obvestil, da je muslimanski klub soglasno izrekel dr. Spahu zaupanje na njegovem dosedanjem delu in vodstvu politike. Zato je bilo sklenjeno, da dr. Spaho ne poda ostavke. — Dr. Spaho bo še ostal v vladi in počakal nadaljnega razvoja dogodkov.

TURČIJA PREVZELA INICIATIVO ZA BALKANSKI LOCARNO.

Berlin, 3. febr. »Vorwärts« javlja iz Smirne, da sta turška poslanika v Beogradu in Sofiji dobila nalog, pri tamošnjih vladah preiskusiti teren za sklenitev balkanskega Locarna. Turška vlada misli sama prevzeti iniciativo v tem vprašanju, ako bi našla ugodna tla v Beogradu in Sofiji. Turška vlada je mnenja, da bi bil balkanski Locarno najboljše jamstvo proti prodiranju Italije na Balkan in v Malo Azijo.

LAŽNIVE VESTI O RUSIJI.

Angora, 3. febr. Anatolska »agencija« javlja, da nima turška vlada nobenega obvestila o tem, da bi bili sovjeti ministri obato Feodosije. Turška anketa je ugotovila, da je ta vest spravil v svet britanski generalni konzul v Carigradu, ki je prvi o tem obvestil pristaniško prefekturo v Carigradu. Rusko poslanstvo kakor tudi trgovinska delegacija izjavljata, da jima o tem ni nič znano. Ruske ladje tudi še nadalje plovejo mimo Feodosije, Sevastopola in Odese. Kar se tiče vstaje v južni Rusiji, se o tem na Turškem sploh ne govori.

NETTUNSKJE KONVENCIJE STOPAJO V OSPREDJE.

Rim, 3. febr. Popoldanski listi podrtavajo neko vest »United Press«, da je bil jugoslovenski poslanik v Rimu Rakić nujno pozvan v Beograd, kjer bi se imel z dr. Marinkovićem posvetovati o ratifikaciji nettunskih konvencij. Pred svojim odhodom iz Rima se je Rakić v tej stvari bajé dolgo razgovarjal z Mussolinijem.

Nota Male antante izročena.

V aredo so bile vendarle izročene glavnemu tajništvu Zveze narodov note držav Male antante. Noti jugoslovanske in češkoslovaške vlade sta bili izročeni že dopoldne, romunska nota pa se je zakasnila. Obenem z notami so bile izročene tudi spomenice, ki pa ne bodo objavljene.

Pač pa so bile note objavljene: V glavnem je njih vsebina: Z ozirom na sklepe Sveta Zveze narodov z dne 11. XII. 1926, § 1. določb o predpisih glede izvrševanja investicijske pravice in na podlagi 2. poglavja od Sveta sprejetih predpisov o istem predmetu, se predlaga v prigrabu spomenice o dogodkih, ki so se odigrali na kolodvoru Monoster na avstrijsko-madžarski meji dne 14. I. 1928. Jugoslovanska vlada je mnenja, da treba ta dogodek popolnoma pojasniti, ker drugače bo omajano zaupanje v dejansko vrednost sklenjenih mednarodnih pogodb. Zato zahteva, od ukrene Svet Zveze narodov vse potrebno glede vojaške kontrole nad Madjarsko, kakor je že določena po

mirovnih pogodbah. Jugoslovanska vlada prosi zato, da pride to vprašanje na dnevni red prihodnjega zasedanja Sveta Zveze narodov.

S tem so podale države Male antante formalen predlog za uvedbo investigacijskega postopanja proti Madjarski. Je to prvi sličen predlog, ki je bil podan Svetu Zveze narodov. Zato pa je tudi še čisto nesigurno, kako ga bo obravnaval Svet Zveze narodov. Kakor je razvidno iz pisanja angleških listov ni verjetno, da bi Svet Zveze narodov v resnici odredil preiskavo proti Madjarski. Svet Zveze narodov sklepa o predlogu z navadno večino. Ker je Italija sigurno proti preiskavi in najbrže tudi Anglija, za predlog Male antante pa le Romunija in Poljska, je le malo upanja, da bi predlog držav Male antante prodl.

Vendar pa je moralen pomen not in spomenice držav velik in zato je samo pozdraviti, da je do njega prišlo.

Sovjetski bluff?

Znano je, da so sovjetski mogotški mojstri reklame in bluffa. Znano pa je tudi, da so bile Potemkinove vasi že davno udomačene v Rusiji. Zaradi tega so pričeli nekateri domnevati, da je ves boj med sovjetsko vlado in opozicijo samo bluff in da je tudi spor s Trockim samo narejen.

Ljudje, ki to domnevali, utemeljujejo svojo domnevo tako-le:

Znano je, da je v Rusiji za vse protirevolucionarje samo ena kazen in to: postavljenje k zidu, ali kakor pravijo Rusi: k stenki, ali pa prognanstvo na Solovjevske otoke, kjer čaka vse prognance gotova smrt.

Tudi Trocki in tovariši so bili optoženi in obsojeni kot protirevolucionarji in nekaj časa se je tudi govorilo, da bodo kaznovani tako, ko vsi protirevolucionarji. To se pa ni zgodilo, temveč je bil Trocki prognan v Turkestano, kjer pa je dobil važno strankarsko službo. Ravno tako se je zgodilo vsem drugim opozicionalcem, Zinovjev in Kamenjev pa sta dobila celo vodilno mesto v evropski Rusiji in bila kmalu sprejeta tudi nazaj v stranko.

V oči pade tudi to, da se je Trocki popolnoma sprijaznil s svojo usodo in da naglašja, da se njegov spor z vodstvom stranke prav

nič ne tiče drugih ljudi. On je še vedno komunist in komunistična družina ni razbita.

Iz vsega tega sklepajo nekateri ljudje, da je bil ves spor med večino in opozicijo od komunistov samih samo aranžiran, da pride do sebe evropsko javnost. Sovjetski voditelji namreč vedo, da mora dobiti Rusija tuje posojilo, ali pa vse propade. Sovjetski poslaniki v tujini so naenkrat javili Moskvi, da Rusija ne dobi posojila, dokler ne zavladam tam demokratični režim. In zaradi tega so komunisti aranžirali ves spor z opozicijo in ni slučaj, da so bili v opoziciji ravno najbolj znani komunistički voditelji, ki so jih komunisti s pravico imenovali staro gardo revolucije. Ta garda je bila odžagana in sedaj more klicati Moskva zapadnim kapitalistom: Glejte, novi časi se bližajo. Najbolj ekstremni komunisti so odžagani, dočim je je desno krilo, ki je orientirano v kmečkem smislu, na vladi. Ustvarja se temelj za sporazum in kmalu bo tu podlaga za dem. vlado. Toda vi, kapitalisti nas morate podpreti in nam dati denarja, da lahko čisto polnočemo ekstremno opozicijo in potem je demokratična Rusija samo še vprašanje časa.

To je v zadnje sovjetskega bluffa z opozicijo in treba priznati, da je vsaj možnost takega bluffa podana.

Politične vesti.

— Odločilno glasovanje v demokratskem klubu. V sredo so se nadaljevala pogajanja v demokratski stranki, da bi se končno vendarle mogla sestaviti resolucija, za katero bi mogli glasovati vsi demokratski poslanci. Ta prizadevanja pa so bila popolnoma brezuspešna in zvečer ob šestih so bila vsa pogajanja razbita. Nato je Davidović otvoril sejo demokratskega kluba in prosil, da klub o njej takoj in poimensko glasuje. Posl. Vlačić je nato prečital resolucijo in po sedmi uri zvečer je bil znan rezultat glasovanja. Od 31 demokratskih poslancev je bilo prisotnih 57, od katerih je glasovalo za Davidovićevo stališče 36 poslancev, proti pa 21. Davidovićevo stališče je s tem v demokratskem klubu zmagalo.

— Od Davidovića predložena resolucija se je glasila: Potem ko je bilo ugotovljeno, da je stanje v državi težko, slabo v pogledu pravnega reda, gospodarstva v krizi, da so čali deli naroda v nesreči in da tekem desetmesečne dobe današnja vlada ni donesla niti ene reforme niti olajšanja, je kongres demokratske stranke naglasil potrebo koncentracije narodne sile sploh in kot prirodno pot k temu zbiranju, kateri grupaciji naj da demokratska stranka i delovno sposobnost, v prvi vrsti koncentracijo demokrat-

skih elementov. — Izvršujoč sklep kongresa demokratske stranke, zahteva demokratski klub, da: nadaljuje in pospeši predsednik kluba Ljuba Davidović pogajanja z vsemi parlamentarnimi skupinami z namenom, da ustvari možnost koncentracijske vlade, ki bi zamenjala današnjo vlado, — da demokratski zastopniki v vladi v to svrhu in zato, da se jasno vidi pravično razmerje in se olajša naloga, stavijo na razpolago predsedništvu kluba svoje položaje v vladi; — da predsednik kluba nadaljuje svoja posvetovanja s predstavitelji seljačke - demokratske koalicije, katere načelna soglasnost o najnujnejših državnih poslih in o tesnem sodelovanju obeh klubov daje jamstvo za delovno sposobnost koncentracijske vlade. Tako izvršena soglasna izmenjava misli pred parlamentarnimi skupinami naj posluži kot podlaga za formalno izvršitev koncentracije. Naglašujoč nujnost tega apelirajo poslanci demokratskega kluba ponovno na parlamentarne skupine, da s strankarskimi in osebnimi žrtvami, s katerimi nastopa tudi ta klub, stavijo sebe v službo naroda in vladarja in da dajo s svojimi najboljšimi silami vlado, doraslo tej nalogi.

— Kako so glasovali demokratski poslanci. Glasovanje v demokratskem klubu je po-

teklo tako-le: Ljuba Davidović za resolucijo, Aca Miović proti, Andrija Radović proti, Asent Rajković za, Božo Vlačić za, Grga Angelinović proti, Velimir Ognjanović za, Velimir Pavlović proti, Benedikt Popović za, Vice Kerepeži za, Voja Krstić za, dr. Vojislav Zeković za, dr. Voja Marinković proti, Dimitrijo Bojadžijev za, Dragiša Matejić proti, Drag. Mirović za, Drag. Pečić odsoten, Drag. Rajković za, Drag. Jonanović odsoten, Dušan Jocić proti, Dušan Maksimović za, Dušan Stević za, Kosta Kumanudi proti, Kosta Timotijević proti, Krsta Marković za, Lazar Radivojević proti, Maksim Gjurković za, Gjorgje Manojlović za, Gjorgje Petković za, Gjorgje Popović proti, Zivojin Rafajlović za, Ivan Ribar proti, Ignjat Stefanović proti, Ilija Bulanović za, Ilija Sumenković proti, Desidor Novaković za, Jeremije Pavlović proti, Milan Grol za, Milan Dimitrijević za, Milan Ljubičić za, Milivoj Milivojević proti, Milan Glišić se vzdržal, Milan Jovanović proti, Miloš Gjorgjević za, Mihajlo Kujundžić za, Mladen Nikolić za, Muhamed Begović za, Škerović za, Pavle Čubrić proti, Pera Marković za, Petar Milanović proti, Petronije Popović za, Radoslav Agatonović odsoten, Dukane Slavko za, Svetislav Vučković za, Muhamed Dubrović za, Muhamed Begović za, Slavko Sečero protiv, Sava Zarić za, Djamilbeg Jašar protiv, Mihajlo Dragičević za, Šerif Bajram za.

— Se en poslanec za Marinkovića. Za časa glasovanja je bil na dvoru poslanec Luka Jovanović. Ko je slišal, da je glasovanje že končano, je izjavil: Ker sem bil v trenutku ko se je glasovalo o resoluciji odsoten, izjavljam, da se ne strinjam z resolucijo in da bi glasoval proti in da kot narodni delavec mislim, da ne morem sodelovati s Pribevićem. — S tem je pravilno razmerje glasov v demokratskem klubu 36:22.

— Po glasovanju. Takoj po glasovanju je dr. Marinković zapustil sejo in odšel k Vukičeviću, kateremu je poročal o poteku seje. Nato je prosil Vukičevića, da mu da jutri čas, da se pogovori s svojimi tovariši o nadaljnjem postopanju. Vukičević je na to pristal in prosil Marinkovića, da mu odgovori do 10. dopoldne v četrtki. Takoj nato je zaprosil Vukičević k sebi dr. Korošca in po krajšem posvetovanju z njim in radikalnimi ministri odšel na dvor, kjer je bil takoj sprejet v avdienco. Obenem z Vukičevićem je bil pozvan v avdienco tudi Marinković. Na dvoru sta ostala oba ministra do pol šestih. Iz dvora sta se vrnila oba dobre volje, vendar sta odklonila novinarjem vsako izjavo. Drugi demokratski ministri pa so izjavili, da bodo podali ostavke, da pa še ni določeno, kako bodo svoj korak utemeljili. — Značilna pa je izjava ministra dr. Spaha, da niso bili povabljeni na sejo demokratskega kluba in da tudi niso bili obveščeni o dogodkih v klubu. Na vsak način pa ostanejo v vladi.

— Kombinacije. Glasovanje v demokratskem klubu je seveda porodilo celo kopo kombinacij. Voditelji seljačke demokracije so bili seveda z rezultatom najbolj zadovoljni in njih listi pišejo, ko da bi bila sedaj Davidovićeva vlada sklenjena stvar. Ta optimizem pa je še mnogo prezgoden. Razmerje strank v skupščini je to-le: vladna skupina sestoji iz radikalov (110 poslancev), Jugoslovanskega kluba (21), muslimanskega (19) in Nemcev (6), skupaj torej 156 ali enega premalo za večino. — Davidovićeva skupina pa šteje 61 demokratov, pod pogojem, da ostane vsa Marinkovićeva skupina v demokratskem klubu, 85 poslancev seljačke demokracije in Nastasa Petrovića, skupaj 147 poslancev. Eventuelno bi se tem pridružil še socialistični posl. Petejan in bi štela ta skupina 148 poslancev. 9 zemljoradnikov in 2 federalista pa sta proti vsaki vladi in bi bila dana teoretična možnost, da vlada pade ni pa možnosti, da sestavi seljačka demokracija, oziroma Davidovićevo večino. Zato je naravno, da označujejo mnogi parlamentarni razpust skupščine in razpis novih volitev kot edino možnost.

— Zunanje politična debata v nemškem parlamentu. Ob prihliki razprave proračuna ministrstva za zunanje zadeve je podal Stresemann obširen eksposé. Najprej je naglašal, da ne more doseči Zveza narodov svojega cilja, če se bodo njene članice s posebnimi dogovori delile v več skupin. Ne sme nastati v javnosti mnenje, da je utemeljena varnost ene države na škodo varnosti druge, kakor da ne bi bilo najvažnejše, da se zagotovi mir. Nato je Stresemann podal kratek pregled o že sklenjenih trgovinskih pogodbah in zlasti branil proti kmečki zvezi trgovinsko pogodbo s Poljsko, ki je bila odobrena od vseh strank v vladi. Nato je prešel na locarnsko politiko. Smatra, da tvori zблиžanje med Francijo in Nemčijo temelj vse evropske politike. Obzira pa, da so vsled okupacije Porenja moteni dobri odnosi med Francijo in Nemčijo. Da bi dala Nemčija se nadaljne garancije, je skoraj žaljivo in to tudi za Anglijo, ker to pomeni, da se ne veruje v nemško besedo, a tudi ne v angleško, ko pa Anglija z Locarnskim sporazumom jamči za varnost francoske meje. Odločno zahteva Nemčija izpraznitev Porenja in nikakor ni Nemčija pripravljena izkupiti to izpraznitev z novimi koncesijami. Stresemann je imel s svojim govorom velik uspeh. — V debati je najprej govoril soc. dem. Breitscheid, ki je zahteval več demokracije v zunanjem ministristvu, a odobraval politiko Stresemanna, ker vodi ta k utrditvi miru. Tudi govornik nacionalec je bil za Stresemannovo politiko, čeprav je tudi on zahteval več reform v zunanjem ministristvu.

BALETNI VEČER.

Imamo balet, tako smo mogli po premieri v sredo z zadovoljstvom konstatirati in tako so dejali vsi, ki so bili ta večer v gledališču. Ze Valpurgina noč v Faustu je pokazala, da je prišel v naš balet nov duh, da se v njem pridno in vestno dela in da je v n'jem tako zdrava ambicija, ki more dati še lepše rezultate. V sredo zvečer je bil ta razveseljiv dokaz sijajno doprinešen in upamo, da se bo edaj sedaj nehalo tudi vse ono govorjenje, da nam je balet nepotreben, da je za nas le luksuz. Slab balet, napredka nezmožen balet je v resnici le drag luksuz in zato nepotreben, ne pa balet, ki napreduje in ki je dokazal, da more podati ne samo nekaj dobrega, temveč tudi nekaj svojega.

Da moremo konstatirati vse to o našem ljubljanskem baletu, je predvsem zasluga gđ. Wissiakove in g. Vlačića in njima je tudi veljalo glavno priznanje publike. Toda priznanje zaslužio tudi vse članice in člani baleta, ki so se v resnici potrudili in podali lepe in efektne plesse.

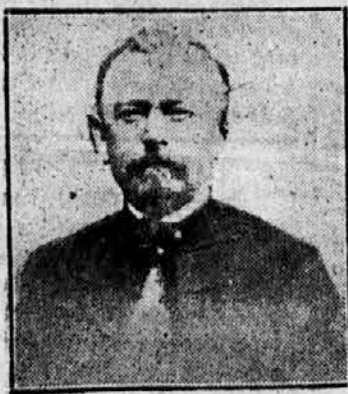
Ze deloma ljubljancem oznanje Mousorgskega »Slike iz razstave« so pokazale vso lepo zmožnost našega baleta, da zna postaviti samostojne plesne kreacije paralelno z glasbo, kakor pravi g. Vlačić v svojem uvodu. Plesi, zlasti oni gđ. Wissiakove in g. Vlačića so bili mestoma tako plastični in tako izraziti, da je vstajala pred gledalcem naravnost Hartmannova slika. — Slika »Iz Jutrove dežele« je bila nad vse slikovita, polna življenja in bila v čast tako-komponistu Baladki, ko avtorju Vlačiću in vsem plesalcem. Posebno pa je ugaljal tretji del večera »Impresije iz Music-Halla«. Tu je bil zlasti viden napredek našega baletnega zbora in naše girls: gđ. Mohor, Japelj, Smrkolj, Jančar, Jakše, Brcar, Haberle in Pavšič so pokazale znanje, ko ga na Dunaju mnoge operetne girls ne morejo pokazati. Priznanje zaslužio tudi vsi ostali, zlasti pa akrobati gđ. Smrkolj, Jakše in gg. Golorin in Eržen. — Ni treba še posebej omeniti, da je bil ples obeh baletnih mojstrov gđ. Wissiakove in g. Vlačića zlasti dovršen.

Upamo, da bo naš balet še lepše napredoval in da boša gđ. Wissiakova in g. Vlačić še nadalje posvetila svoje velike sposobnosti ljubljanskemu baletu ter postala zaslužena ustvaritelja slovenskega baleta. Z.

Jan Hribar:

MOJI SPOMINI.

Od 1858. do 1910. leta.

Jan Ladislav Černý.

Na drugi strani sem bil pa odškodovan po prijatnem stanovanju, v katero sem prišel. Našel sem ga v prvem nadstropju neke hiše v Konviktski ulici pri 70letni ženi Mariji Svobodovi v prostorni sobi, ki je bila namenjena za četvero stanovalcev. Poleg mene je stanoval tamkaj urednik nekega češkega finančnega lista František Suda, tehnik Bohumil Staněk in osmošolec Josip Mikš. Suda je bil že starejši mož in se z nami ni veliko pečal; ostali trije pa smo si postali najboljši prijatelji in takorekoč eden brez drugega biti nismo mogli. Takratno naše prijateljstvo je pri Bohumilu Staňku trajalo do njegove smrti; med mano in Josipom Mikšem pa se je ohranilo še danes. — Ker smo bili vsi siromaki, plačevali smo si samo obed. Za zajutrek je izpil vsak kozarec ali dva kozarca čaje, zvečer nam je pa gospa Svobodova preskrbela

22

vsakemu pol hleba kruha in vrček piva, ki je stal 6 krajcarjev. Ob tej večerji smo se pogovarjali, zbijali šale in moram reči, da smo bili jako srečni in zadovoljni. Poleg tega smo delali načrte za bodočnost. Jaz sem pripovedoval, da hočem na vsak način skušati dovršiti gimnazijo ter potem iti v ruski seminar v Lipsko, da se pripravim za profesuro na Ruskem. To moje pripovedovanje si je Mikš tako k srcu vzel, da je po končani osmi šoli šel res v Lipsko in da še sedaj profesoruje na Ruskem v Novočerkassku.

Pri banki »Slaviji« so bili tistokrat uradniki jako slabo plačani. Posel se je namreč zlasti v življenjskem oddelku, kjer se je forsiral takoimenovano zavarovanje za vzajemno podedovanje, jako razvijal. Zato je bilo mnogo dela, fondov pa, ker je bila banka kot vzajemna zavarovalnica ustanovljena z bornim uplačilom 3000 gld., jako malo. Le-ti so se nabirali šele polagoma zlasti zato, ker je organizacija bila draga; vsled tega je uradništvo, katerega se je moralo mnogo najemati, bilo tudi borno plačano. Največje plače stalnih uradnikov so bile po 400, 500, 600 in 700 gld., uradniki z boljšo kvalifikacijo prejeli so po 900 in 1000 gld., višji uradniki pa po 1200 gld. Zato sem bil tembolj iznenaden, ko sem ob novem letu 1871 — preskočivši mnogo tovarišev s plačami 400, 500 in 600 gld. — bil imenovan za uradnika s 700 gld. plače; iznenaden tembolj, ker se mi je to zgodilo kot Slovincu. Bil sem seveda tega napredovanja nenavadno vesel in ker mi je višji stalni dohodek omogočal, spremeniti nekoliko način življenja, skrčil sem kolikor mogoče izredno svoje poslovanje v pisarni ter sem se ob večernih urah posvetil študijam. — Pomaknitev v višji plaščini razred je zame pomenila, da moram popolnoma opustiti misel nadaljnega obiskovanja šol. Začel sem se torej privatno uriti v šolskih predmetih; najbolj pa sem se

pečal z literaturami slovanskih in nemškega naroda, potem s filozofskimi spisi Rousseau-ovimi, Kantovimi in Laplace-ovimi. Do dveh ali treh ponoči sem prebral včasih pri knjigah potem, ko sem ob devetih zvečer prišel iz pisarne domov. Da bi me ne premagoval spanec, kupil sem si samovarček in kahal sem si črno kavo sam. Tudi sem se preselil iz Konviktske ulice v Jircháfe, na obed pa sem hodil na Betlemské náměstí v gostilnico k Ježkům, kjer sem se sestajal z vseučiliškim profesorjem dr. Františkom Durdikom. — Z njim sem se rad razgovarjal o modroslovskih stvareh, pa tudi o dnevnih, zlasti o političnih vprašanjih. Še leta 1871 se mi je povišala plača na 800 in proti koncu leta 1872 na 1000 gld.

Videč moje naglo napredovanje v službi, je izpremenil generalni zastopnik ljubljanski Jan Ladislav Černý prejšnjo svojo naklonjenost do mene v neprijaznost. Mož, dasi je sicer imel mnogo dobrih lastnosti, je bil vendar nekam plašljiv in si je morebiti mislil, da mu utegnem nevaren postati ter ga — kot Slovenec — kdaj izpodriniti. Zato je začel proti meni intrigovati; za povod pa je porabil podlistke, katere sem iz Prage pod naslovom »Est deus in nobis, agitante calescimus illo« pisal v takratni tržaški list »Primorec« in v katerih sem v šaljivem tonu govoril o nekih straneh praškega življenja. Černý je te podlistke porabil, da me očrni, češ, da jem češki kruh in da šale zbijam iz češkega naroda. Poslal je v Prago vse številke »Primorca«, v katerih je smatral, da so obsežena žaljenja za češki narod. Ko je generalni tajnik Novák njegovo pismo in pa »Primorceve« podlistke prebral, moral se je na glas smejeti. Dél je »Primorca« iz rok z besedami: »Kako smešni so ljudje, ki šal ne razumejo in povsod strahove vidijo!« Pri tem me je vzpodbujal, naj le še dalje pišem. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

— **Odlikovanja.** Bivši poveljnik 89. pp. Jovan N. Naumović, veliki župan v Skoplju, je bil odlikován z redom Karagjorgjevičeve zvezde III. reda. Z redom Karagjorgjevičeve zvezde II. reda sta odlikovana kontreadmiral Metod Koch in Viktor Wickerhauser, z redom belega orla 5. reda višji vojni duhovnik II. razreda Dimitrije Janković, z redom sv. Save 4. reda veterinarski podpolkovnik dr. Ivan Keber, z redom sv. Save 5. reda orožniški podpolkovnik Alojzij Barle, z zlato svetinjno za vestno izvrševanje službe kapetan ekonomske stroke Josip Sušnik in orožniški kapelan Raimund Vatovec, s srebrno kolajno za vestno izvrševanje službe pa orožniški poročnik Anton Gorenjak.

— **Delavske in gospodarske zbornice** so te dni prejele načrt »Uredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtniških obratov«, ki sta ga izdelala aporazumno ministar za socialno politiko in ministar za trgovino in industrijo. Načrt predvideva odpiranje trgovin ob 17. uri popoldne v sobi štev. 79 Ljubljane ob 7. uri popoldne in ob 8. uri popoldne. Odluk ministrstva za socialno politiko št. 350/IV. 1925 s katerim je bil uveden nedeljski počitek v krajih izpod 10.000 prebivalcev, se s tem načrtom ukinja. Po tej uredbi bodo morali nameščenci, onih podjetij, ki imajo uvedeno takozvano angleško soboto, delati ostale dneve eno uro iznad normalnega delovnega časa. V trgovini je določen najkrajši delovni čas z 9 urami dneвно. V podjetjih, kjer je uveden 8-urnik, se bo torej delovni čas podaljšal za eno uro. Uredba, ki je razdeljena v dva dela — odpiranje in zapiranje obratov in delovni čas — v teh dveh delih kolidira med seboj. Obratovni čas znaša od 11 do 15 ur dnevno, delovni čas pa maksimalno 10 ur dnevno. Uredbo bi bilo torej zelo težko po načrtu izvesti v praksi. O načrtu te uredbe bo razpravljala anketa zastopnikov gospodarskih in delavskih zbornic, ki se vrši dne 7. in 8. februarja t. l. v Beogradu.

— **Število slušateljev na ljubljanski univerzi.** Frekvenca na ljubljanski univerzi v zimskem semestru 1927/28 je bila sledeča: filozofska fakulteta 331 slušateljev (316 rednih in 15 izrednih); ženskih slušateljev je bilo 64 rednih in 6 izrednih, juridična fakulteta 805 slušateljev (297 rednih in 8 izrednih, ženskih slušateljev je bilo 17 rednih in 1 izredna), medicinska fakulteta 82 rednih (od teh 5 žensk), tehnična 495 slušateljev (487 rednih, 8 izrednih, ženskih slušateljev 15 rednih, 1 izredna), teološka fakulteta 98 slušateljev (97 rednih, 1 izredna). Celokupno število slušateljev je torej znašalo 1811 (1279 rednih in 532 izrednih, med temi 101 redni in 10 izrednih ženskih slušateljev).

— **Avtomobilska zveza med Splitom in Mostarom.** Kot poročajo iz Mostara, se vzpostavi v kratkem med Mostarom in Splitom avtomobilska zveza. S tem se skripi potovanja iz Mostara v Split, ki je trajalo doslej do 12 ur, na 4 do 5 ur.

— **Rezervni oficirji** — člani ljubljanskega pododborja se opozarjajo, da se vrši 4. redni zbor pododborja v soboto, dne 25. februarja ob 20. uri v salonu restavracije »Zvezda« v Ljubljani, Kongresni trg 1. Eventualne predloge za dnevni red je poslati upravi pododborja do 28. februarja. — Uprava pododborja.

— **Opozorilo.** Okrožno sodišče v Mariboru objavlja: Zadnji čas so slovenski časopisi opozarjali ljudstvo na delovanje nekaterih inozemskih potnikov, ki so s pomočjo svojih tuzemskih zastopnikov razpečevali po Sloveniji, zlasti po deželi takozvane »jubilejne svete križe sv. Frančiška«. Baje je bilo treba plačati 200 Din (25 Din pri naročilu, ostalo pa ob prejemu) in bi bili zato kupci deležni tudi dobrot 25 sv. maš, katere naj bi se opravile na privilegiranim altarju sv. Sebastjana v Rimu. Ker imena kupcev oziroma naročnikov križa podpisanimu sodišču niso znana se opozarjajo, da naj se javijo na najbližnjih žandarmerijskih stanicah in se izjavijo o tem, od koga so oni križ kupili ali naročili, kaj se je napravil njim pri nakupu zatejvalo o križu samem in o tem, da bi se za kupce križa darovalo 25 sv. maš ter ali in v koliko so oni s tem oškodovani.

— **Razpis služb za inženjerje in geometre.** Generalna direkcija državnih železnic razpisuje natečaj za več inženjerjev, geometrov in tehničnih uradnikov v absolutirano srednjo tehnično šolo pri centrali in sekcijah za vzdrževanje proge. Sprejme se tudi več kontraktualnih uradnikov in dnevninarjev. Za delo na terenu so določene posebne nagrade.

— **Za podpredsednika višjega deželnega sodišča v Ljubljani** je bil imenovan dr. Vladimir Golja. Imenovanje oddelčne pravniške na odlično mesto pozdravljamo.

— **Is sodniške službe.** Za sodnike v področju višjega deželnega sodišča v Ljubljani so imenovani: avskultant dr. Fran Mohar in pravni praktičant Franc Veržič, Josip Pfeifer in Jože Prijatelj.

— **Is poštne službe.** Nastavljene so za dnevničarje: Z. Bračun v Brežicah, J. Simonka v Dolnji Lendavi in Fr. Kastelec v Novem mestu. — **Premeščeni so:** pb. ur. 4-II Anica Pirc iz Planine pri Raketu na Ljubljano 1; pb. ur. II-5 Iva Bežalj v Ljubljano 1 v Planino pri Raketu; priprav. III-4 M. Korošec iz Zagorja ob Savi v Trzin in Lj. Bajec iz Kovečva v Ljuto; zvan. 8. skup. IV. Parkelj v Ljubljano 7 na Ljubljano 1, služ. 2. skup. Jos. Zevnik v Ljubljano 1 na Ljubljano 2 in dnev. J. Brate iz Rogaske Slatine na Beograd 2. — **Odpuščena je pogodbeno poštarica A. Klobasa v Ivanjcih.** — **Umrl je upravnik II-2 L. Josek na Mariboru 1.** — **Porok:** pogodbeno poštarica v Sv. Juriju v Slov. goricah M. Bauman se je poročila s trgovcem M. Koobelcom. — **Pogodbeno pošta Senčur pri Kranju** je po pravilni uvrstitvi padla iz II. razreda 1. skupine v III. razred I. stop.

— **Starokatoliški pokret v Dalmačiji.** Don Vjenceslav Kružičanić v Splitu je izstopil iz starokatoliške cerkve ter prestopil v staro-

katoliško. Takoj po svojem prestopu je odpotoval Kružičanić v Krapanj, kjer je prevzel starokatoliško župnijo. Kot poročajo, bo zavzelo prestopanje iz rimske-katoliške cerkve v starokatoliško v kratkem velike dimenzije.

— **Fuzijoniranje dveh angleških listov.** Kot poročajo iz Londona se bsota angleška lista »Westminster Gazette« in »Daily News« fuzionirala.

— **Mussolinijeva avtobiografija.** Kot poročajo »Daily Mail«, je pričel pisati Mussolini avtobiografijo. Doslej je zdiktiliral strojepisiki 10.000 besed. Avtobiografija bo obsegala 100 tisoč besed.

— **Maršalu Joffre-u so zvišali najemnino.** Maršalu Joffre-u je zvišal lastnik hiše, v kateri stanuje najemnino od 10.000 na 60.000 frankov letno. Večina pariških listov zoper to odločno protestirala.

— **Samomor 12letnega dečka.** V Crikvenici se je ustrelil te dni 12letni učenec I. razreda meščanske šole Oskar Manestar. Frkovec je gnalo v smrt dejstvo, da je prinesel domov slabo šolsko izprečevalo. Dečko si je pognal kroglo v sence. Po 12 ur trajajočem tihpljenju je izdihnil.

— **Samomor 72letnega starca.** V Varaždinu se je vrjel te dni v Dravo 72letni Natan Kurstner. Vzrok samomora splošno spoštovanega moža je bila neozdravljiva obistna bolezen.

— **Falzičiran dvodinarski novc v Osijeku.** Te dni so našli v blagajni mestne cestne železnice v Osijeku ponarejen dvodinarski novc. Novc je prav dobro pomarejen. Policija ga je poslala finančnemu ministrstvu.

— **Krvava lovška večerja.** Te dni so priredili kmetje-lovci v Szegedinu skupno večerjo. Pri večerji so se moške skregali in stekli. Klali so se z noži. Dva udeleženca sta mrtva. Pet kmotov je bilo aretiranih.

— **Katastrofalna eksplozija v Bostonu.** V Bostonu se je pripetila te dni v tajni destilacijski žganja v kleti neke hiše sredi mesta katastrofalna eksplozija. Hiša je zletela v zrak. Pri tej priliki je bilo šest oseb ubitih, večje število pa težje ali lažje ranjenih.

— **Katastrofalen vihar ob Azovskem morju.** Te dni je besnel ob Azovskem morju ciklon. 60 sami z ljudmi in konji vred je zletelo v morje.

— **Negoda posebnega vlaka predsednika Irske.** Iz Ottawe poročajo: Posebni vlak, s katerim se je vozil dne 1. t. m. predsednik Irske Cosgrave, je skočil 40 km od Ottawe s tira. Voz, v katerem se je vozil Cosgrave, ni bil poškodovan.

— **Najdeni ostanki angleškega aeroplana.** Iz Londona poročajo: Na obali otoka Astora so našli te dni ostanke aeroplana z značko SRS. Iz značke je razvidno, da gre za angleški aeroplan.

— **Parnik »S 3« najden.** Kot poročajo iz Washingtona, so pogrešani parnik »S 3«, glede katere se je domnevalo, da je ponesrečil, našli. Parnik je nepoškodovan.

— **Strogi obsodbi dveh šoferjev v Parizu.** V Parizu sta se zagovarjala te dni dva šoferja radi prenaprge in nepravilne vožnje. Prvi je odnesel 14 dni, drugi, ki je povozil nekega pasanta ter ga pustil brez pomoči na cesti in jo odkuril, na tri mesece ječe.

— **Aretacija človeka, ki je povzročil smrt 5000 ljudi.** V Bremenu je bil aretirán te dni človek, ki je pognal leta 1917 po nalogu angleškega vojnega ministrstva v zrak pomorske hangarje v Alhornu v Oldenburgu ter povzročil s tem smrt 5000 ljudi. Možakar, čigar imena policija za enkrat še ne izda, je dobil za to 2500 funtov sterlingov nagrade.

Dr. Drč
se je preselil v
Strossmayerjevo ulico št. 5
poleg otroške bolnice.

— **Skoraj bi ga bli živega pokopali.** V Bratčih v Hercegovini se je pripetila te dni nenavaden slučaj. Kmet Jakov N. se je zgrudil sredi ceste, navidez zadet od kapi. Ljudje so ga skušali zamažati obuditi k zavesti s tem, da so ga polivali z mrzlo vodo. Prepričani, da je mrtev, so ga položili svojci na mrtvaški oder. Medtem, ko so žena in otroci ob jokovali njegovo smrt, je jel kazati mrtvec nenadoma znake življenja. Kmalu nato se je docela zavedel. Začuden je gledal prvi hip okoli sebe, nato se je pa dvignil in vstal. Žalost se je izpremenila v veselje: Jakov, ki je ostal od mrtvih, je dal prinesiti iz kleti sod vina in ljudje so pili od večera do beglega dne.

— **16 ur neprenehoma plaval.** V sportnih krogih znani plavač Novotny v Bratšlavi je plaval te dni v nekem bazenu 16 ur neprenehoma. Novotny se trenira v namenu, da preplava Rokavski preliv.

— **Ljubavni sestanek moža in žene.** Te dni se je pripetil v Splitu zanimiv slučaj. Neke poročeni gospod je jakal potom neke posredovalke damo, s katero bi se svobodno zavalal. Istočasno se je obrnil na posredovalko tudi njegova soproga. Posredovalka je aranžirala, ne vedoč, da sta gospod in dama mož in žena, med njima sestanek v privatnem stanovanju. Ko je prišel gospod v stanovanje, je našel svojo ženo že v negližetu. Slučaj je povzročil v Splitu mnogo smeha.

— **Podpornemu društvu slepih, Ljubljana.** Wolfova 12 se darovali za Beše: po 200 Din:

Dr. Alojzij Rakun iz neke kazenske poravnave; Krisper A., Ljubljana; S. J. Perger, Rogaska Slatina; Kolnik Avgusta, Radeče; po 50 Din: Artenjak & Sosteritsch, Ptuj; Bohinec Viktor, Ljubljana, Križanec Amalija, Zagorje ob Savi; Lebinger & Bergman, Ljilija; Dolničar & Richter, Ljubljana; Erjavac Fran, Novo mesto; Volk A., Ljubljana; Mergenthaler Adolf; Kunc Alojz, Ljubljana; Jovan Acimović, Rakek; ing. Dukič i drug, Ljubljana; Ivan Furlan, Dolnji Logatec; F. Heinrich, Škofja Loka; Josip Kobe, Novo mesto; Filip Ogrič, Novo mesto; Hranilnica in posojilnica, Prevoje. Vsem darovalcem najkrajnejša hvala. — Odbor.

— **Uspeh učiteljskega zbora v Zagrebu.** Dr. Kranedić znani zagrebški kritik piše v Novostih o koncertu sledeče: Ne spominjamo se, kdaj bi bil po prevratu imel kateri zbor naše kraljevine tak uspeh kakor zbor slovenskih učiteljev. (Podčrtal in postavil na čelo poročevalca.) V Zagrebu smo vajeni koncertov odličnih domačin zborov, pa prav radi tega kritiziramo vsak vokalni nastop kar najstrožje. Če razmotriva mo znanje slovenskih učiteljev, jim moramo priznati, da so umetniki prvega reda... Ženski zbor je na veliki umetniški višini. Program slovenskih učiteljev je propagiranje moderne muzike, očitno sodoben program... Zbor slovenskih učiteljev je tehnično na višini, a v dinamični zanimiv. Zatem piše o skladateljih in pesmih in nadaljuje: G. Kumar se s slovenskimi učitelji prav dobro razume. Zbor mu dobro parira in poje po njegovih intencijah... Uspeh zbora slovenskih učiteljev je bil popoln in oni so resen faktor v razvoju naše zborne reproduktivne umetnosti... Zbor slovenskih učiteljev bomo vedno radi poslušali. Enako in še lepše pišejo tudi drugi kritiki. Kakor je razvidno iz uvodne opombe g. Kranedića so presojali nastop zbora z izključno umetniškega stališča in je to spontano priznanje popolnoma objektivno. Zbor bo ponovil isti spored v Ljubljani v Uniomu v pondeljek, dne 6. februarja ob 8. uri zvečer. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Naročiti jih morete tudi po dopisnici. Cene so običajne.

Razglas.

SLOVESKA MATICA namerava za leto 1929 obnoviti »KNEZOVO KNJIZNICO«. V ta namen vabi slovenske pisatelje, da ji pošljejo do 1. novembra 1928. leta rokopis poljubne pripovedne vsebine na običajen način: z geslom pri spisu in s svojim imenom v posebnem pismu.

V Ljubljani, 28. januarja 1928.

ODBOR.

Ljubljana.

1— **XXXIX. redna glavna skupščina »Pravnika«** bo v petek, dne 8. februarja t. l. ob 17. uri popoldne v sobi štev. 79 ljubljanske pravosodne palače.

1— **Protestni shod proti izvedbi načrta »Uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin«** je sklicala sporazumno z ostalimi organizacijami privatnih nameščencev »Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije«, podružnica v Ljubljani. Protestni shod se vrši v nedeljo, dne 5. februarja ob 10. uri dopoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani.

1— **Letošnji občni zbor »Kluba ljubiteljev jamarjev«** se vrši dne 15. februarja ob 17. uri v »Rožcah« v restavraciji »Union« v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

1— **Umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu.** Vse prijatelje slovenske turisticke opozarjamo na zanimivo razstavo planinskih motivov (70 po številu), katere je razstavil g. Valentin Hodnik. — V levi dvorani je razstavil tudi g. Miha Maleš okrog 100 lesorezov naših znamenitih mož, kateri so c. občinstvu na razpolago po izredno-nizki ceni po 50 Din. Vstopnina samo 5 Din. Odprto od 10. do 16. ure.

1— **Slovenski učitelji in učiteljice** so se združili v samostojen pevski zbor ter se z izredno veliko poštovanostjo in ljubeznijo posvetili prelepi slovenski pesmi. Zbor šteje nad 70 pevcev in pevk in nastopi prvič v letošnji sezoni v pondeljek, dne 6. februarja 1928 ob 20. uri v Unionski dvorani. Za svoj letošnji pevski nastop si je izbral dela slovenske moderne glasbe in na programu so zastopani skladatelji Adamič, Lajovic in Škenjanc s svojimi najnovejšimi pevskega zbori. Umetniško vodstvo je v rokah dirigenta Srečka Kumarja iz Zagreba. Zagrebški uspeh tega najnovejšega slovenskega zbora nam jamči, da bode ponedeljski koncert v resnici zanimiv in znamenit. Občinstvo vabimo, da poseti ta koncert v največjem številu ter tako pokažejo, da cenijo njihovo plemenito delo. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

1— **Gaspar Cassado,** ki koncertira v Ljubljani v četrtek, dne 9. t. m. je rojen leta 1897 v Barceloni na Španskem. Njegov oče Jakob je bil izvrsten komponist. V svojem 8. letu je prišel v Pariz kot učenec prvega svetovnega čelista mojstra Cassada. Takoj nato je začel prirejati koncerte na Francoskem, v Italiji, Španiji in Južni Ameriki. Cassado je tudi izvrsten skladatelj ter je napisal več skladb v prvi vrsti za čelo in klavir. Ze več let ga spremlja na njegovih koncertih ga Julietta Gordigiani-Mendeslohn. Cassado je danes eden največjih svetovnih čelistov in kritike se izražajo o njem s posebnim navdušenjem. Pravi, da je Cassado na svojem instrumentu tako velik, da na prvi mah osvoji vse poslušalstvo ter ga fascinira s svojo veliko umetnostjo. Pričetek koncerta je izjemoma ob 7. uri. Vstopnice v Matični knjigarni.

1— **Prva repriza baletnega večera v ljubljanski operi,** ki je pri premijeri tako uspe-

no uspela, se vrši v soboto, dne 4. t. m. Repriza se vrši za abonente reda D.

1— **»Danes bomo ti.«** To izborno Nestrojevo štiridejansko veseloigro uprizori ljubljanska drama v soboto, 4. t. m. ob osmi zvečer kot ljudsko predstavo. Vsem onim, ki žele pravi uric prave zabave, priporočamo poset. Da nastopi g. Rogoz s svojim učinkovitim kupletom, je samoobsebi umevno. Cene znizane.

1— **VIII. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesojem** se vrši letos od 2. do 11. junija. Še nas muči gospodarska onemoglost. Mislimo se je, da je bilo l. 1926 v gospodarskem oziru eno najtežjih po vojni, pa je zaključek leta 1927 pokazal, da je bilo to leto še težje. Navzlic temu pa smo na najboljšem potu, da se obremo te moreče gospodarske dipresije. Mi delamo! Delo in sklopnost nam bosta pomagala, da se rešimo težke more, ki se imenuje kriza. Vsak zaveden podjetnik vé, kaj pomenja delo baš Ljubljanskega velesojema v sedanji dobi težkih finančnih razmer in splošnega gospodarskega zastoja, on vé, kaj mu nalaga ozir do sebe in do splošnosti. Bolj kot kedaj preje se čuti v današnjih razmerah potreba po obstoju čisto gospodarske ustanove, v kateri naj se najbolje odraža splošno ekonomsko stanje naših krajev, pa tudi specijelno stanje posrednih gospodarskih panog. Taka ustanova je naš Ljubljanski velesojem. Vendar njegovi uspehi niso odvisni le od dela uprave, ampak v prvem redu od zavednosti naših gospodarskih krogov in njih čula solidarnosti. Ti morajo delati z upravo velesojema ramo ob rami. S tem bodo služili sebi, pa tudi splošnim gospodarskim interesom naše domovine. Le v skupnem delu, v enotni gospodarski fronti je naša moč in naša rešitev. Vsi so povabljeni na sodelovanje in v interesu naše gospodarske moči in ugleda je, da se povabijo odzovejo.

1— **Koturaški Savez kraljevine SHS** sklicuje za soboto, dne 4. februarja t. l. zvečer ob pol 8. uri v restavraciji »Zvezda« sojo z znakom glavne konference delegatov kolearskih klubov in društev, včlanjenih v Savezu. Na seji poročajo glavni tajnik Koturaškega Saveza. Dnevni red: 1. Delo koledarskega Saveza v letu 1928. 2. Stališče Saveza nasproti klubom mariborske oblasti. 3. Zunanji položaj našega kolearskega sporta. 4. Debate o teh točkah in zaključki in 5. Eventualije. Konferenca se nadaljuje v nedeljo istotam ob 14. uri. Obvezno za vse, v Savezu včlanjene kolearske klube in društva, kateri naj sigurno pošljejo svojega delegata. — Koturaški Savez SHS.

IZ PISARNE MESTNEGA ODBORA NARODNE RADIKALNE STRANKE V LJUBLJANI, WOLFOVA ULICA ŠT. 1/I.

Obveščamo svoje člane, da so nove članke legitimacije izgotovljene. Vsak član prejme svojo člansko izkaznico pri svojem pododboru. Stare članske izkaznice so z današnjim dnem razveljavljene. Razloček med starimi in novimi legitimacijami je viden. Na novih je namreč vtisnjena letnica 1928 in sicer v zgornjem vogalu na desni strani nasproti številke izkaznice, pečat mestnega odbora je pa pritisnjen pod sliko pokojnega šefa stranke g. Nikole P. Pašiča. Kdor se ne more izkazati z novo člansko legitimacijo — ni naš član.

Priglasje za vstop v našo stranko sprejema razven pododborov tudi naše tajništvo, ki jih nemudoma izroča pododboru v sklopanje.

Mestni odbor NRS v Ljubljani

dne 1. februarja 1928.

Predsednik: Poslovodni tajnik:

Dr. Vladimir Ravnihar. Ivan Petrič.

OTON ZUPANČIČ, ČASTNI MEŠČAN MESTA KAMNIKA.

Občinski odbor mesta Kamnika je na seji dne 30. januarja t. l. na predlog župana imenoval našega velikega pesnika in pisatelja Otona Zupančiča svojim častnim meščanom. Oton Zupančič je več let redno prihajal v poletnih mesecih v Kamnik, kjer je dobival ob pogledu na naše vedno lepe planine novih vtisov, kjer je snkal v svojo globoko dušo ideje in ustvarjal svoje nesmrtno umotvore! V našem sicer tihem in mirnem gorskem kraju uživa naš slavnii pevec vsesplošno ljubezen in spoštovanje, zato mu je baš naše mescece izkazalo kot prvo tudi javno najvišjo čast!

Novemu častnemu meščanu želimo, da bi še dolgo vrsto let prihajal med nas krepiti si zdravje in da bi še dolgo pol v čast in ponos našemu milemu narodu.
Zivel naš Oton Zupančič!

IZREDNA GLAVNA SKUPŠČINA ZVEZE INDUSTRIJCEV.

V sredo dopoldne je bila izredna glavna skupščina Zveze industrijcev proti uvedbi raznih novih oblastnih davčnin.

Skupščino je otvoril mesto zadričanega predsednika Dragotina Hribarja industrijalec Fran Bonac.

Za overovatelja zapisnika je naprosil dr. Pavlina in industrijca Leonardiča.

Po počasni spomina umrlih članov je g. Bonac govoril v davčnem bremenu, ki tlači industrijce.

Naša industrija se nahaja že več let v težki bonbi za svoj obstanek. Javne davčnine in socialna bremena pressegajo mejo zmogljivosti. Carinska zaščita, katero je vsaj nekaterim panogam naše industrije nudila nova avtonomna carinska tarifa, se z vsako trgovinsko pogodbo znižuje.

Prede problem izenačenja davkov še ni rešen. Načrt zakona o neposrednih davkih (še peti) je bil šele te dni stavljen na dnevni red Narodne skupščine. Občajujemo, da v jubilejnem 10. letu ujedinenja davčna bremena še niso enakomerno razdeljena na vse pokrajine naše domovine.

Z novim letom je bilo predlagano povzra-

metni minister pa v Narodni skupščini napoveduje zvišanje prevozne tarife na premog in druge surovine, kar nam je grozilo že lani.

V tej neugodni perspektivi so našo slovensko industrijo prizadela še nova težka bremena. Ker delegirani krediti, ki jih je preneslo finančno ministrstvo na oblastne samouprave, niso zadoščali za pokritje nameravanega delovnega programa, so se odločile oblastne samouprave, da sežejo po novih davščinah, dokladah in taksah. Med temi so bile sklenjene davščine, ki najgloblje zadenejo produkcijski proces v naši industriji in podražujejo produkcijo.

Zato je namen našega zborovanja opozoriti merodajne faktorje na vso resnost in težavnost položaja, v katerem se nahaja naša industrija, kateri naj se nudi potrebna miru in stalnosti, da bo mogla vzdržati in preboleti sedanjo gospodarsko stagnacijo in vzdržati svoje pozicije.

Temu govoru je sledilo obširno poročilo I. tajnika Zveze industrijev inž. Suklje-ta o predmetih »Država, oblasti in gospodarstvo« in specijelno ljubljanski in mariborski oblastni proračun. Navedel je nekatere posebno vidne postavke iz proračunov timočke, splitske, tuzlanske, travniške in zagrebške oblasti, kjer imajo nove takse večinoma značaj izvozne carine.

Svoj govor je zaključil inž. Suklje z resolucijo, ki jo je glavna skupščina soglasno odobrila.

Daže so se govorili: Zastopnik Centrale industrijskih korporacij v Beogradu dr. Cvetko Gregorič, ki je izrazil solidarnost srbijanskih industrijalcev s slovenskimi tovariši. Nato je pojasnil s točnimi številkami podprto stanje našega narodnega gospodarstva, državnih dolgov itd.

Predsednik zagrebške Trgovske zbornice Vladimir Arko se je bavil v svojem govoru z različnimi taksami in oblastnimi davščinami, ki so si v posameznih oblasteh tako zelo različne. Tako znaša na pr. v ljubljanski in mariborski oblasti oblastni davek okrog 65 dinarjev za hektoliter, v zagrebški oblasti pa 240 Din.

Govoril je še ravnatelj tvornice za dušik v Rušah Anton Krejčič, ki je najprej podal stvarni popravek glede raznih vesti, ki so se širile v zadnjem času po Sloveniji, češ, da je prenesla tvornica v Rušah svoj sedež v Beograd z namenom, da se izogne plačevanju oblastne takse na potrošnje električne struje. Sedež tvornice je še vedno v Rušah.

Zastopnik mariborskega oblastnega odbora Marko Kranjc se je v krajšem govoru pojasnil oblastne finance in sestavo proračuna.

Nato je zaključil podpredsednik izredno glavno skupščino.

SKLEP IZREDNE IN ŠIRŠE SEJE CENTRALNEGA ODBORA UJNZB OBDRŽANE 29. JAN. 1928 V BEOGRADU.

Centralni odbor UJNZB je na svoji plenarni seji obdržani dne 29. januarja v Beogradu soglasno ugotovil: da postaja ekonomsko-socialni položaj vedno težji in neznosnejši. Čeprav je bilo dosedaj ob mnogih prilikah obrazloženo tako gospodu ministru za promet, kakor tudi ostalim merodajnim faktorjem to težko stanje naših železničarjev in brodarjev z brezštevilnimi predlogi in resolucijami in pokazano na potrebne mere je Centralni odbor UJNZB konstatiral, da se okrnejo železničarjem in brodarjem tudi dosedaj z zakonom zagarančirane pravice.

In čeravno je prometni minister pred kratkim izjavil predstavnikom Centralnega odbora UJNZB, da bo uveljavil in sprovel vse opravilne zahteve železničarjev in brodarjev, ki ne tangirajo finančnega efekta, je takoj potem predložil in sprovel skoz finančni odbor spremembo čl. 93 zakona o državnem prometnem osebju znatno redukcijskega dopusta.

Pa čeravno je gospod minister za promet že ob priliki budžeta za leto 1927-1928 uvidel opravičnost naših zahtev in umaknil iz finančnega odbora predlog svojega predhodnika o ukinjenju 20% doklade eksekutivnemu osebju, je sprovel pri finančnem odboru znižanje te doklade eksekutivnemu osebju. Dočim se na eni strani vodi najživahnija akcija za rešitev problema uradniškega vprašanja na nekatere kategorije državnih uradnikov, ugotavljajo železničarji in brodarji, da so predlogi gospoda ministra za promet predloženi za finančni zakon za leto 1928-1929 napejani nato, da se železničarjem in brodarjem otežkoči eksistenca z odzvetom 20% doklade in z redukcijskega dopusta; ostotako se pripravljajo tudi povišanje cen za režijske karte za potovanje železničarjev in brodarjev in njihovih družin ter zmanjšanje draginskih dokladov.

Vsed tega apelira Centralni odbor UJNZB na uvidenost tako gospoda ministra za promet kakor članov zakonodajnih teles in tudi vse organizirane javnosti, da preprečijo vsako zmanjšanje in odvzeje z zakonom zagarančiranih pravic železničarjem in brodarjem.

Alko tudi tokrat ne najdemo razumevanja pri merodajnih faktorjih, bo Centralni odbor Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev primoran vzeti v razmišljanje razpust organizacije.

Centralni odbor UJNZB.

Širite »Narodni Dnevnik«.

OBČNI ZBOR AEROKLUBA »NAŠA KRILA«.

V torek, dne 31. januarja 1928 se je vršil v Ljubljani občni zbor Aero-kluba »Naša krila«, ki je bil prav dobro obiskan. Zborovanje je otvoril g. ing. Mačkovec, ki se je zahvalil za udeležbo g. ing. Kneževiču, direktorju državnih železnic, pukovniku Peto Nedeljkiću, zastopniku mesne občine ter za stopniku g. divizijskega generala Kalafovića. Nato je podal besedo tajniku kluba dr. Rapetu, ki je v svojem referatu povdarjal vse glavne momente iz dela v pretekli dobi, komcem pa predvsem polagal novo izvoljenemu odboru na srce, da se pobriga za ureditev ljubljanskega aerodroma, podaljšanje zračne proge Beograd-Zagreb do Ljubljane, ustanovitev strokovne šole za vzgajanje profesionalnega naraščaja v aeronavtični stroki ter oživotvorenje velikega propagandnega dela za aviatiko v letu 1928. Po njegovem temeljitem referatu je bilo podano poročilo blagajnika kluba, ki ugotavlja, da znaša premoženje na premočninah okrog 70.000 Din. Za poročili upravnega odbora je podal g. pukovnik Pero Nedeljkić kot član revizijskega odbora revizijsko poročilo ter predlagal blagajniku dr. Berčetu absolutorij s pohvalo. Predlog je bil soglasno sprejet. Po 10 minutnem odmoru, da se udeleženci dogovore glede kandidatur, je bil izbran za poslovno leto 1928 sledeči odbor:

Častno predsedstvo: rektor ljubljanske univerze, veliki župan ljubljanske oblasti, divizijski general dravske divizije, direktor državnih železnic v Ljubljani, zastopnik predsedstva oblastne skupščine, župan mesta Ljubljane, predsednik TOLZ in starosta JSS. Za predsednika poslovnega odbora je bil izbran: g. ing. Bevc; za podpredsednike pa: puk. Pero Nedeljkić, puk. Dragan Koraš in ing. France Zupančič. Za tajnika dr. Stane Rape; za blagajnika dr. Lado Lajović; za odbornike pa: ing. Bulič, Zupan Milko, Solič Emil, Stare Vendelin, g. Zinka Galotova, ravnatelj Milan Cimerman, Josip Zupančič, ing. France Slana, ing. Stanko Bloudek, notar Fran Tavčec, Osolin Josip in Vilko Pöschl. Za namestnike: Trček Stanko, Ivan Pozaršek, dr. Stojan Bajič, Adolf Černigoj, Janko Trampuš, Alojzij Kovač, Stan-ko Skodlar, Ivo Komar, Ante Gabrer, ing. Venceslav Koželj, Kunaver Karel, Colnar Janko, Baldomir Milohojca, Vekoslav Benko. Revizijski odbor: dr. Rudolf Marš, direktor Anton Jug, ing. Janko Mačkovec, dr. Ciril Pavlin, univ. prof. dr. Josip Plemelj. Namestniki: Peterlun Franc, Zakotnik Ivan, Orlič Milenko, Janko Blaganje, Rudolf Prešern.

Po izvolitvi je bil z velikim odobravanjem sprejet predlog tajnika, da se brzojavno po-

zdravi Njegovo Veličanstvo kralja Aleksandra, Nj. Visočanstvo kneza Pavla in komandanta zavduhoplovstva generala Stanojlovića. Občni zbor je končal v najlepši harmoniji s trdnim sklepom posvečati se delu za čim uspešnejši razvoj aviacije tudi v Sloveniji.

TRETI REDNI OBČNI ZBOR KOLESARSKEGA IN MOTOCIKLISTIČNEGA DRUŠTVA »SAVA«.

se je vršil včeraj v gostilni »Kavčič« v Ljubljani. Otvoril ga je predsednik Fran Batjel, ki je pozdravil navzoče in se spomnil tekoni preteklega leta umrlih članov.

V svojem predsedniškem poročilu je opisal predsednik Batjel delovanje društva v preteklosti. Iz tega poročila je bilo razvidno, kako živahno in uspešno se je društvo udeleževalo na športnem polju. Pri raznih dirkah so dosegli društveni člani prave lepe in zadovoljive uspehe. Društvo je pripravilo tudi daljše izlete, ki so bili zelo dobro obiskani in so vsestransko prave lepe uspehi.

Po prečitaniu zapisnika II. občnega zbora, ki ga je občni zbor soglasno odobrila, je podal izčrpno tajniško poročilo tajnik Gregorič.

Blagajnik Dolenc je prečital blagajniško poročilo, nakar sta pregledovalca računov Likozar in Križnar ugotovila, da so vse knjige v popolnem redu in sta predlagala odboru absolutorij.

Podpredsednik Sirkic je v svojem govoru razpravljajl notranja vprašanja društva in podal nekaj smernic za bodoče delo. Društvo mora pokazati vso svojo moč na letošnji mednarodni dirki Ljubljana-Bled. Tam naj se zbere članstvo v polnem številu, da manifestira tudi pred tujci za kolesarski šport. Ta dan naj bo praznik kolesarstva, kjer naj se tudi razvije društveni praper. Poleg petih društvenih dirk bi bilo želeto, da se dirkači udeležijo tudi vseh prireditelj pododborov, kakor tudi vseh medklubskih dirk.

Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik Fran Batjel; odborniki Milavec Jernej, Rozina Ivan, Otrin Miško, Dolenc Janko, Sirkic Vinko, Gregorič Adolf in Cvelbar Karol. Pregledovalci računov: Križnar Ivan in Likozar Anton.

Razsodišče: Barle Alojzij, Knaus Ivan, Martinc Ivan, Porenta in Besednik Djuro.

Dodatno so bili izvoljeni v odbor še zastopnika Slamčič Mirko in Smitek Brvin ter zastopnice članic Batjel Fani, Slamčič Dragica in Stehničar Anica.

Natančen program za bodočo sezono je podal podpredsednik Sirkic.

Raznoterostim je sledilo srečkanje za člane in članice. Po zaključku občnega zbora so se vsi navzoči fotografirali.

Charlie Chaplin.

Tu sedi Charlie za svojo toaletno mizico, ter se pripravljaja za nastop. Skrbno si šminka obraz, si riše obrvi in brke, počasi in natančno brez ozira na čas. Nato pogleda, ali so njegovi lasje še dovolj temno pobarvani, v naravi so namreč že sivi, ter si natakne polcilinder na glavo. Potem vzame palčico ter stopi pred ogromno zrcalo, ki je pritrjeno visoko nad vrati. Včasih gre za par trenutkov v sosednjo sobo, kjer ponovi sam pred ogledalom prizore, ki jih ima igrati in nato odide na lice mesta.

Toda to ni Mr. Ch. Spencer Chaplin, multimilijonar in elegantni gentleman, bogati posestnik avtomobilov in prelepane vile. To je Charlie, poet človeške bede in ponosni potepuh, ki se igra s svojo palčico in ziblje v svojih velikih čevlji.

Če mu delo ne gre iz rok, ter njegovi sotrudniki in soigralci igrajo svoje vloge slabo, tako da je ves pričetki film polvarjen, potem se včasih zgoda, da Chaplin odide, ne da bi rekel besede in ga ni par dni ali par tednov na pogled.

13. poglavje.

Charlie in njegovi posnemalci.

Ta njegovi slavni studio v Brea aveniji, ki je glede tehničnih sredstev in velikosti mnogo manjši kot so studiji velikih ameriških družb, čoda v katerem Chaplinov genij vpi-

zarja mojstrska dela, je marsikateri igravec že skušal priti ter opazovati, kakor da bi se dala prava umetnost kar meni nič tebi nič ukrasti! Ali pa kakor da bi si mogel človek genijalnost izposoditi.

Pa tudi oni, katerem se je celo posrežilo prestopiti prag studija v Brea aveniji, niso mogli Charlieja nikoli posnemati. Neboj je igravec po vsem svetu, ki so skušali posnemati ali plagirati Charliejevo umetnost.

Lani je na primer neki Francoz v Parizu nastopal v nekem variétéju oblečen kot Charlie ter uganjal na odru burke. Igral je čisto dobro in publika se mu je iz srca smejala, kar je le dokaz za izbornost Chaplinovega igranja, da celo njegov posnemalec more doseči, da se mu občinstvo smeje.

Chaplinovih plagiatorjev pa je bila cela legija. Nastopali so v Angliji, Franciji, pa tu-tu v Nemčiji, kjer si je eden izmed njih nameškal ime Charlie Kaplin. Toda igral je tako slabo, da je bila vsaka zamernjava izključena.

V Zedinjenih državah je eden malo znanih igravcev z imenom Billi West skušal popolnoma posnemati Chaplina. Oblekel se je na popolnoma enak način, delal čisto iste kretnje, a ni imel nikakega uspeha. Izginil je za vedno iz filmskega pozorišča.

Eden izmed obiskanih plagiatorjev, ki je vendar postal nekoliko slaven, se ima za to slavo zahvaliti Chaplinu samemu. Chaplin se v enem slučaju ni ravnal po nasvetu, ki mu ga je za vse take in enake slučaje dal

Max Linder, ki je bil, kot je to Chaplin sam izrazil, njegov prijatelj in učitelj. Oni možak je v nekem variétéju nastopal dan za dnem v Chaplinovem kostumu ter celo ustanovil majhno kinematografsko družbo, Charlie Applin kompanijo. Chaplin ga je tožil pri sodišču in zaveja se je vlekla več mesecev. Njegov nasprotnik z imenom Amador je skušal pri sodišču dokazati, da Chaplin nima nikakega patenta na male brke, velike čevlje, na polcilinder in na svojo hojo ter dokazoval, odkod si je Chaplin to vse sposodil. Naravno, da je sodnik odklonil tako dokazovanje. Priznal je sicer Amadorju, da se lahko pri svojih nastopih oblači kakor hoče, čoda prepovedal je njegovi kinematografski tvrdki naslov Charlie Applin, ki je naperjen na to, da občinstvo bega. S tem je bila zadeva končana in Amador je za vedno izginil iz filmskega pozorišča.

Tako je polgoma prišel Chaplin na višino, da ga smemo danes mirno imenovati kino-kralja. Lahko pa tudi rečemo, da je ta kralj zelo udan svojemu kraljestvu, kajti dogodki dokazujejo, da se je Chaplin popolnoma posvetil nemi umetnosti, v njej je našel svojo življenjsko nalogo, ona edina tvori njegovo strast.

V letu 1921 pa vse tja do današnjih dni je Chaplin vedno odklanjal predloge ravnatev variétéjev, ki so mu nudili do 20.000 dolarjev tedensko, da nastopi na njih oder. Charlie misli za vedno ostati amoviec (kino-

igravec). Enako kot je odklonil 50.000 dolarjev nekega milijonarja, da bi izučil njegovega sina za kinematografskega igralca ter ga napravil za drugega Jackieja Coogana, enako tudi ni nikoli hotel napisati svojega življenjepisa. Čeprav so mu hoteli rokopolis odtetati z zlatom. Razen nekaj manjših člankov in poročila o svojem potovanju po Evropi, katero smo že omenili, Chaplin ni pisal ničesar.

Tudi ni nikoli skušal spraviti v denar svoj talent igralca na gosli in pevca. Enkrat me je neka gramofonska družba stavila ponudbo, da mu plača 10.000 dolarjev, če zaigra nekaj poljubnega na gosli (kateri igra Chaplin z levo roko) in spregovori pred komadom nekaj besedi. Chaplin je najprej pogodbo podpisal, pozneje pa ni hotel igrati. Gramofonska družba se je morala zadovoljiti s tem, da se je Charlie zavezal s podpisom, da ne bo za nobeno drugo družbo igral ali pel. Nekega dne si je pa vendar dal Chaplin iztrgati dve svoji skladbi, dva komada z naslovom »Z vami, dragi, v Bombay« in »Zapojte mi pesem«, katere je zložil v času, ko je delal film »Lov za zlatom«.

Toda Charlie ni hotel prodati teh dveh skladb, podaril jih je družbi. V hvaležnost je dal družba posneti ta dva komada na zlate gramofonske plošče in sicer je Chaplin z lokom v roki dirigiral orkester, ki ju je igral. Tako bo Chaplinu in tudi poznejšim rodovom za vedno ohranjen spomin na njegovi dve muzikalni kompoziciji.

Cariniko posredniški in špedicijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavija vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2532

TISKARNA TRG.-IND. D. D. SE PRIPOROČA ZA TISK VSAKOVRSNIH TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRTNIKE, INDUSTRIJCE IN URADE. LASTNA KNJIGOVESNICA. MERKUR

KOVINSKA ZADRUGA ZA LJUBLJANO IN OKOLICO naznanja tužno vest, da je njen dolgoletni načelnik, gospod

Valentin Urbančič kovaški mojster in posestnik

danes zvečer ob pol 18. uri po težki bolezni preminul. Pogreb blagopokojnika se bo vršil v soboto, dne 4. l. m. ob pol 16. uri iz hiše žalosti, Hrenova ulica 19, na pokopališče k Sv. Križu. Pokoj njegovi blaži duši.

A LJUBLJANI, dne 2. svečana 1928.

ODBOR.

Inserati v »Narodnem dnevniku« imajo velik uspeh!

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.-

Šivilja,

dobro izurjena, išče službe. Gre živati tudi na dom. — Naslov v upravi lista.

Drva - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

Proda se

lepa, srebrna, starinska moška verižica in ura, primerna za narodno nošo. — Natančneje se izve v upravi lista.

Širite »Narodni Dnevnik«.